

Jesús Hernández Tomás

Till kommunisterna i Spanien

1951

Vid brytningen mellan Stalin och Tito 1948 tog Hernández¹ ställning för Tito och försökte därefter att med jugoslavisk hjälp organisera en projugoslavisk politisk gruppering bestående av före detta socialistiska och kommunistiska aktivister från PCE och PSUC, den så kallade *Movimiento de Acción Socialista* (Socialistiska aktionsrörelsen), som presenterades i Zagreb 1951.

Följande Hernández-tal ("A los comunistas de España"), som sändes via Radio Jugoslavien, riktade sig främst till spanska kommunister. Det publicerades senare i nummer 22-23 (15/12 1951) av Socialistiska aktionsrörelsens tidskrift *Acción Socialista*, som gavs ut i Paris.

Kamrater,

Min politiska tillhörighet är välkänd för er och ni kan vara säkra på att det är en kommunist som talar till er. Men jag är en spansk kommunist, en kommunist som inte kan tänka sig kampen för Spaniens befrielse från Franco-regimen och för ett demokratiskt och progressivt liv, utan en djup och innerlig kärlek till sitt land.

Det finns en typ av "kommunism" som i allt sitt handlande sätter en främmande makts intressen före sitt eget lands. Det är den kominformistiska "kommunismen",² den avnationaliserade, legosoldatmässiga "kommunismen", som skamlöst proklamerar sin slaviska underkastelse under Sovjetunionens utrikesdepartement. Det är denna "kommunism" som vill göra Spanien till en rysk koloni och världen till en förläning för Kremles nya herrar.

Det är mot denna "kommunism" som vi kommunister, som framför allt älskar vårt land, har gjort uppror, vi som inte kan tänka oss demokrati och välfärd för våra folk utan fullständig nationell frihet och suveränitet.

Det finns två tendenser i världen som, när de talar om kommunism, uttrycker två oförenliga saker: frihet eller slaveri, demokrati eller tyranni, självständighet eller trældom, respekt för den mänskliga personligheten eller förintelsen av människan som social varelse.

Vi tillhör dem som anser att socialismen, som är en höjdpunkt i mänsklighetens utveckling och eftersträvar högre mål för civilisationen, under inga omständigheter och av ingen anledning får bli ett hinder för människors frihet att tänka och uttrycka sina åsikter.

Vi vill inte ersätta ett tyranni med ett annat tyranni, vi vill ha ett liv som verkligt fria människor i ett samhälle utan klass-, kast- eller maktprivilegier. Socialism utan frihet är inte socialism.

¹ Jesús Hernández [1907-1971] var ledande kommunist under spanska inbördeskriget och som sådan bl a kommunistisk utbildningsminister i folkfrontsregeringen. Efter krigsslutet verkade han först i Moskva, som ledamot i Kominterns exekutivkommitté, men råkade i konflikt med Dolores Ibarruri och förflyttades till Mexiko, där han tog ställning för Tito när Stalin 1948 bröt med Jugoslavien. För mer uppgifter om Hernández, se inledningen till [Hur NKVD satte dit POUM](#). – Red

² Syftar på *Kominform*, den internationella organisation som Moskva bildade 1947 med säte i Belgrad. Medlemmar i Kominform var från början kommunistiska partier i Bulgarien, Frankrike, Italien, Jugoslavien, Polen, Rumänien, Sovjetunionen, Tjeckoslovakien och Ungern, men Jugoslavien uteslöts 1948. – Red

Socialismen innebär även proletär internationalism och mänskligt syskonskap, och för att det ska bli så måste den bygga på respekt för varje folks nationella frihet och suveränitet och erkänna jämlikheten mellan stora och små länder.

Om en stor socialistisk makt, enbart på grund av sin styrka, anser sig ha rätt att utropa sig till "ledande nation" och påtvinga de svagare nationerna sin vilja, då kommer den proletära internationalismen och den socialistiska solidariteten att dö, och i stället uppstår en form av imperialism som är ännu mer avskyvärd än den klassiska kapitalismen, eftersom den framträder under fanor som är broderade med hammaren och skäran.

Sådan är den "socialism" och den internationalism som Stalins Ryssland praktiserar i dag; sådan är den socialism som Kominform-partierna talar om. Med denna "socialism" har vi kommunister varken något gemensamt eller något att göra, eftersom denna "socialism" har mer gemensamt med Ivan den förskräcklige och Peter den store än med Marx, Engels och Lenin. Nej, det finns andra skäl till den monstruösa kamp som de nuvarande sovjetiska ledarna för mot det socialistiska Jugoslavien och mot alla kommunister som, eftersom vi inte har upphört att vara kommunister, står på deras sida. Ingen av er som lyssnar på mig, ingen av partiets medlemmar kan tro att tusentals av era gamla medkämpar har blivit fascister, renegater och imperialismens agenter. Ni kan utan tvekan ha en felaktig uppfattning på grund av bristande eller tendentiös information. Men tänk efter en stund: En människa kan bli korrupt, en människa kan förråda, en eller ett dussintal, men det är otänkbart att tusentals och åter tiotusentals av partiets mest beprövade kadrer skulle förråda, kamrater som fram till igår kämpade i de mest riskfyllda och ansvarsfulla positioner, som fortfarande är arbetare som med sin fysiska kraft förtjänar sitt uppehälle. Vilket intresse skulle kunna ha fått dem att förråda sina ideal? Inget!

Vilken är då i vår nuvarande politiska position? Där finns samma saker som alltid har funnits: kärlek och trohet till våra stridsfanor mot franquismen och för Spaniens frihet och självständighet; kärlek och trohet till marxism-leninismens principer. Det är inte vi som har distanserat oss från Ryssland, det är de sovjetiska ledarna som har distanserat sig från socialismen. Det är en smärtsam och bitter sanning som vi har förnekat i många år. Men till slut har sanningen segrat och vi står på dess sida. Och eftersom vi står på sanningens sida, står vi på samma sida som det socialistiska Jugoslavien. Tänk efter, kamrater: Vilken skulle er ståndpunkt vara om Spanien i morgon, befriat från Francos tyranni och med ett socialistiskt styre som erövrats med tusentals spanjorers blod och med hela folkets entusiastiska stöd, skulle utsättas för att någon från utlandet försökte diktera vad spanjorerna skulle göra eller låta bli att göra? Med all rätt och värdighet skulle ni säga att i Spanien kan spanjorerna lyssna, men att det är spanjorerna som bestämmer över sina inre angelägenheter genom sin fria och suveräna vilja.

Om samma utländska inkräktare, även om den kallar sig socialist, försökte påtvinga er sina seder, vanor och traditioner, som dessutom är främmande för spanjorernas särart och sätt att vara, och samtidigt plundrade er, vad skulle ni då göra? Det är logiskt att ni med all respekt skulle säga att det spanska folket är ett folk av vuxna människor, som inte accepterar påbud från någon, av något slag.

Om samma land som kallar sig socialistiskt för att det är starkare och mäktigare försökte tvinga på er sin vilja med våld och krossa er önskan om självständighet, vilken annan värdig hållning skulle ni då kunna inta än att resa er i massor och visa att ni hellre dör tusen gånger än att acceptera att leva under ett nytt förtryck?

Efter allt detta, vilken uppfattning skulle ni ha om den revolutionära ärligheten och den kommunistiska oppriktigheten hos dem som, för att ni har försvarat era rättigheter, kallar er fascister och imperialistlakejer? Ni skulle komma fram till den sorgliga, men enda sanningen, att de som representerar detta land må ha allt, men att de saknar det väsentliga: att vara

kommunister och uppträda som kommunister. Ja, kamrater, så har det gått i det socialistiska Jugoslavien, och så har det varit och så är fortfarande de sovjetiska ledarnas obeskrivliga uppträdande.

Ni kanske undrar: men hur kan det vara så att Sovjetunionen inte är ett socialistiskt land? Sovjetunionen gjorde en socialistisk revolution, Sovjetunionen har lagt grunden till ett socialistiskt samhälle, men Stalins politik, stalinismen, är en politik som bromsar och förvränger socialismen, både i Sovjetunionens inre liv och i dess internationella politik. Stalinismen står i motsättning till det sovjetiska folkets verkliga intressen och till tillämpningen av marxism-leninismens äkta principer i den internationella ordningen.

Som ni kan se handlar det inte om att vi vill ställa Belgrad mot Moskva eller byta ut Jugoslavien mot Ryssland. Det är inte ett geografiskt problem, som Uribe, Antón eller Pasionaria vill få er att tro. Det är ett problem som handlar om trohet i tolkningen och tillämpningen av den marxist-leninistiska läran.

Socialismen är inte bara ett problem som handlar om maskiner och produktionssiffror. Socialismen är framför allt ett i grunden mänskligt problem. Socialismen behöver maskiner för att stärka den nya samhällsordningen i alla dess aspekter, men den måste först och främst byggas upp i folkets medvetande. Att ge ett folk som har krossat den kapitalistiska regimen maskiner och sedan hålla det i elände, att ge det masugnar och ta ifrån det friheten, att ge det kraftverk och sätta en polis på varje medborgare, att i grundlagen ge dem alla individuella rättigheter men kväva deras kritik med terror; att avskaffa bourgeoisins utsugning och ersätta den med exploatering av en byråkratisk kast, och ni kommer att ha förvandlat socialismen till något avskryvärt och hatat av folket. Så är det i Stalins Ryssland idag. I Jugoslavien byggs också socialismen. Stora industriella anläggningar, järnvägar, kraftverk etc. byggs, men folket känner att denna industriella potential åstadkommer en ständig förbättring av deras levnadsstandard. I Jugoslavien kan människor tänka och säga vad de tycker om sina ledares politik. Den jugoslaviska socialismen har förstått att det inte är kritiken som ska bekämpas, utan kritikens orsaker. Jugoslavien visar oss att socialismen inte står i motsats till den djupaste och bredaste utövningen av individuell och kollektiv frihet i samhället.

Därför står vi äkta kommunister i samma skyttegravar som det socialistiska Jugoslavien, som idag försvarar den sanna *socialismens* principer och mål.

Översättning: Martin Fahlgren

Lästips

Om Stalins brytning med Jugoslavien

Fernando Claudin: [Krisen i den kommunistiska rörelsen, band 2](#) (kapitel 3, ”Den jugoslaviska brytningen”)

Tito m fl: [Bannlysningen av Jugoslavien](#) (dokument)

Fjärde Internationalen: [Den jugoslaviska revolutionen](#) (1951)

Det finns också en läsvärd historisk redogörelse konflikten mellan Stalins Sovjet och Jugoslavien på engelskspråkiga Wikipedia: [Tito–Stalin split](#)